

Co by powiedział Sokrates w centrum handlowym?

Co by powiedział Sokrates w centrum handlowym?

Wstęp

Starożytni Grecy mieli niezwykle bogatą kulturę, która przetrwała do dziś. Każdy zna grecką **mitologię** i opowieści o Zeusie, Posejdonie, Atenie, Apollu i innych bogach. Każdy zna historię *Iliady* i *Odysei*. Każdy wie, jak ogromne znaczenie dla mieszkańców Hellady miała góra Olimp, siedziba panteonu olimpijskiego. Gdyby nie starożytni Grecy nie byłoby **igrzysk olimpijskich**, ani dramatów, tragedii i komedii w teatrach... Nie byłoby też filozofii, czyli umiłowania mądrości. Nie byłoby również wielu innych rzeczy.

Grecy najbardziej cenili ludzi wykształconych, a szczególnie tych, którzy zastanawiali się nad sensem życia. Nazywano ich filozofami. Próbowali oni zrozumieć otaczający świat. Do najsłynniejszych myślicieli greckich zaliczamy Sokratesa, Platona i Arystotelesa. Uczeń Sokratesa – Platon – uważał, że idealnym światem jest ten, którego człowiek nie widzi. Natomiast świat, który otacza człowieka jest bardzo niedoskonały. Arystoteles był autorem zasady „złotego środka”. Mówiła ona o tym, że człowiek powinien zachowywać umiar we wszystkich sprawach. Taki ma być również przy ocenie swojej osoby – ani zbyt zarozumiały, ani zbyt skromny. Filozofowie tworzyli w najwspanialszym okresie historii Aten – w VI i V wieku p.n.e.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nauczysz się

1. największych osiągnięć Greków w dziedzinie kultury,
2. najważniejszych założeń filozofii Sokratesa,
3. doceniać wpływ starożytnych Greków na dzisiejszy świat,
4. rozumieć niezmiennosć ludzkich pytań o sens ludzkiego życia,
5. przedstawić w dyskusji swoje stanowisko i uzasadnić je.

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

1. wyjaśnia znaczenie przeszłości dla poznawania świata współczesnego;
2. integruje informacje pozyskane z różnych źródeł;
3. tworzy prezentację dla uzasadnienia swojego stanowiska.

CO BY POWIEDZIAŁ SOKRATES W CENTRUM HANDLOWYM? - audiobook

Rozdziały audiobooka:

1. Filozofia? Co to?
2. Centrum handlowe Wątpiący Sokrates
3. Dialog ze Sokratesem

Uwaga!

Notatka dla prowadzącego:

Przed rozpoczęciem pracy z audiobookiem, możesz skorzystać z przygotowanego scenariusza lekcji, który pokazuje, jak wdrożyć materiały multimedialne w tok lekcji.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wskazówka

Podczas odsłuchiwania audiobooka zwróć uwagę na założenia filozofii Sokratesa.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/Pn2JMYJAO>

Co by powiedział Sokrates w centrum handlowym?

Rozdział 1 Filozofia? Co to?

Materiał przedstawia rozmowę Tomka z jego starszą kuzynką, Anią. Rozmowa dotyczy starożytnej Grecji, filozofii i Sokratesa.

— Tomku, zagramy w jakąś planszówkę?

- Aniu nie mogę. Siedzę nad referatem o filozofii.
- O, to moje klimaty. Pomogę ci. Z czym kojarzy ci się słowo „filozofia”?
- Z czymś, nad czym trzeba myśleć i myśleć. Czasami nawet używam słowa „filozoficzny”. Zazwyczaj wtedy, kiedy coś ma jak gdyby drugą stronę. Coś, co jest inne niż nam się wydaje na „pierwszy rzut oka”.
- Ej, to nie jest z tobą tak źle. Poza tym całkiem sporo wiesz o kulturze starożytnej Grecji. Na pewno pamiętasz, że słowo filozofia tłumacząc z języka greckiego, oznacza umiłowanie mądrości. Filozofia jest także bardzo ważnym osiągnięciem kultury greckiej.
- I my dzisiaj szcycimy się, tym, że kultura europejska wywodzi się ze starożytnej Grecji.
- Masz rację. Wracając jednak do filozofii. Jej początki sięgają VI w. p.n.e. Jednak jej największy rozwój przypada na wiek późniejszy. V w. p.n.e. nazywany jest przez historyków „złotym wiekiem” kultury greckiej. Właśnie w tym wieku Ateny stały się jednym z najważniejszych ośrodków kultury w całej Helladzie. Ateny przodowały również w filozofii.
- O tym doskonale wiem, ale...
- Pozwól mi skończyć. Myśliciele greccy zadawali sobie wiele pytań, które dotyczyły sensu życia, wszechświata, bogów, a także polityki.
- Od tego zacząłem referat. Napisałem, że to właśnie demokracja ateńska przyczyniła się do powstania i rozwoju dyskusji. Na pewno znasz jedną z głównych zasad dyskusji: istnieją argumenty „za” i argumenty „przeciw”.
- Oczywiście. Nieraz stosowałam tę zasadę w różnych sytuacjach. Można w ten sposób rozstrzygnąć wiele problemów.
- Wiesz przecież, że Grecy uważali, iż to rozum pomaga zrozumieć otaczający nas świat. Weźmy na przykład Sokratesa...
- To wielki filozof. Między innymi wymyślił on wspomniany sposób dyskusji. Chcesz go poznać?
- Przecież to niemożliwe!
- Możliwe. Zapraszam cię na wycieczkę do galerii handlowej.
- Gdzie? Przecież rozmawiamy o filozofii, a nie o zakupach.

– Sam się przekonasz.

Rozdział 2

Centrum handlowe Wątpiący Sokrates.

Materiał przedstawia rozmowę Tomka i Ani w centrum handlowym. Dyskutują na temat filozofii Sokratesa.

– I Filozofia, i Sokrates są tutaj.

– No i gdzie ta filozofia? Nie widzę tutaj żadnego Sokratesa. Przecież w jego czasach nie było centrów handlowych!

– Oczywiście, że nie, ale wtedy ludzie też kupowali i sprzedawali towary. A w takich miejscach, gdzie się handluje, zwykle jest bardzo dużo ludzi. Sokrates uważał, że do prawdy dochodzi się przez dyskusje z ludźmi, a nie w samotności. Wymyślił więc bardzo ciekawą metodę dyskusowania. Jeśli zainteresował go jakiś temat, szukał rozmówców w miejscach publicznych. Zaczepiał ich i zaczynał z nimi dyskutować.

– No tak, ale w dzisiejszych czasach chyba dziwnie by to wyglądało.

– Wtedy to były inne czasy. Sokrates, kiedy zaczynał dyskutować, najpierw udowadniał rozmówcy, że on sam nie ma żadnej wiedzy w danym temacie. Następnie, zadając różne pytania, sprawiał, że jego rozmówca również przyznawał się do niewiedzy.

– To chyba już wiem, dlaczego Sokrates powiedział „wiem, że nic nie wiem”.

– Przeczytam ci teraz coś, a ty wyobraź sobie taką scenę, mającą miejsce tutaj, w centrum handlowym. Jest to fragment z „Żywotów i poglądów słynnych filozofów”: „Sokrates przyglądając się mnogim towarom wystawionym na sprzedaż mawiał często sam do siebie: Jak wiele jest rzeczy, których potrzeby nie odczuwam”.

– Ale takiego zdania Sokrates nie mógłby powiedzieć w centrum handlowym!

– Poczekaj. Wyobraźmy sobie taką sytuację: przed wejściem do centrum handlowego ktoś umieszcza napis: „Jak wiele jest rzeczy, których potrzeby nie odczuwam”.

– Przecież to niemożliwe! Żaden właściciel by się na to nie zgodził!

– Dlaczego?

- Ludzie mogliby przestać kupować. A może poszukaliby innego miejsca do zakupów? Albo jeszcze inaczej, zaczęliby dyskutować i zastanawiać się, o co w tym chodzi i czy to sformułowanie nie jest prawdziwe.
- Czyli cel Sokratesa zostałyby osiągnięty. Ludzie zaczęliby myśleć.
- To by była taka antyreklama, prawda?
- Tak. Wpisz sobie w wyszukiwarkę „Szczęście nie jest gwarantowane” i zobaczysz naprawdę udaną antyreklamę. I co ty na to?
- Rewelacja! Pokazuje, że ogromny dom i luksusowy samochód to nie wszystko.
- Dokładnie. Widzisz, Sokrates jest wszędzie, w marketingu również!
- Mam pomysł! Już wiem, co dalej będzie w referacie. Mogę stworzyć własną antyreklamę. Zadzwoń jeszcze do kolegi, z którym przygotowuję referat i powiem mu, o tym pomysle.
- Świetnie Tomku.
- Cześć! Mam ciekawy pomysł na nasz referat na historię. Przygotujmy antyreklamę. Myślę, że będzie to coś innego, coś fajnego.

Rozdział 3

Podsumowanie

Kontynuując rozmowę Ania i Tomek próbują spojrzeć szerzej na filozofię Sokratesa.

- Swoją drogą ciekawe, co stanowiło wartość dla Sokratesa, skoro nie odczuwał potrzeb materialnych?
- Sokrates w ogóle nie zwracał uwagi na to, jak jest ubrany. Nie przywiązywał także wagi do jedzenia. Dzisiaj byśmy powiedzieli, że żył w dobrowolnym ubóstwie.
- Skoro o jedzeniu mowa, to ciekawe ile będziemy jeszcze czekać na tę pizzę...
- Pewnie jeszcze trochę. Dużo dzisiaj ludzi.
- To Sokrates miałby pole do popisu. A co było dla Sokratesa najważniejsze?
- Sokrates sam sobie próbuje odpowiedzieć na to pytanie w tekście „Fajdros” Platona.

– „Panie, przyjacielu nasz, i wy inni, którzy tu mieszkacie, bogowie!

Dajcie mi to, żebym piękny był na wewnątrz. A z wierzchu co mam, to niechaj w zgodzie żyje z tym, co w środku. Obym zawsze wierzył, że bogatym jest tylko człowiek mądry. A złota obym tyle miał, ile ani unieść, ani uciągnąć nie potrafi nikt inny, tylko ten, co zna miarę we wszystkim."

– Czyli najważniejsze było dla niego wnętrze człowieka.

– Tak. Uważał, że człowiek powinien skupiać się tylko na swoim wnętrzu, w którym znajduje się jego dusza, która stanowi najważniejszą część człowieka.

– To znaczy, że dla człowieka nic nie powinno być ważniejsze od wnętrza, czyli duszy?

– Według Sokratesa tak. Sokratesowi przypisuje się również zdanie:

„Czyż nie wstydzisz się dbać o pieniądze, sławę, zaszczyty, a nic o rozum, prawdę i o to, by dusza stała się najlepsza?”

– W dzisiejszych czasach to się chyba nie sprawdza. Większość ludzi myśli, że pieniądze są najważniejsze.

– A Sokrates jako pierwszy stwierdził, że dobra duchowe są ważniejsze od dóbr materialnych.

– Mam bardzo duże wątpliwości, czy dzisiaj większość ludzi tak myśli. Sądzę nawet, że nikt tak nie myśli, bo inaczej sklepy, galerie, centra handlowe byłyby puste. Ludzie traciliby pracę. Niepotrzebne byłyby pieniądze, więc ludzie nie pracowaliby. Świat by tak nie wyglądał.

– Sam widzisz Tomku, że otaczają nas problemy, znane już w starożytności.

– Tak, filozofia to bardzo ciekawa i uniwersalna nauka!

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Objasnij zasady filozoficzne wielkich filozofów greckich – Platona i Arystotelesa.

Polecenie 2

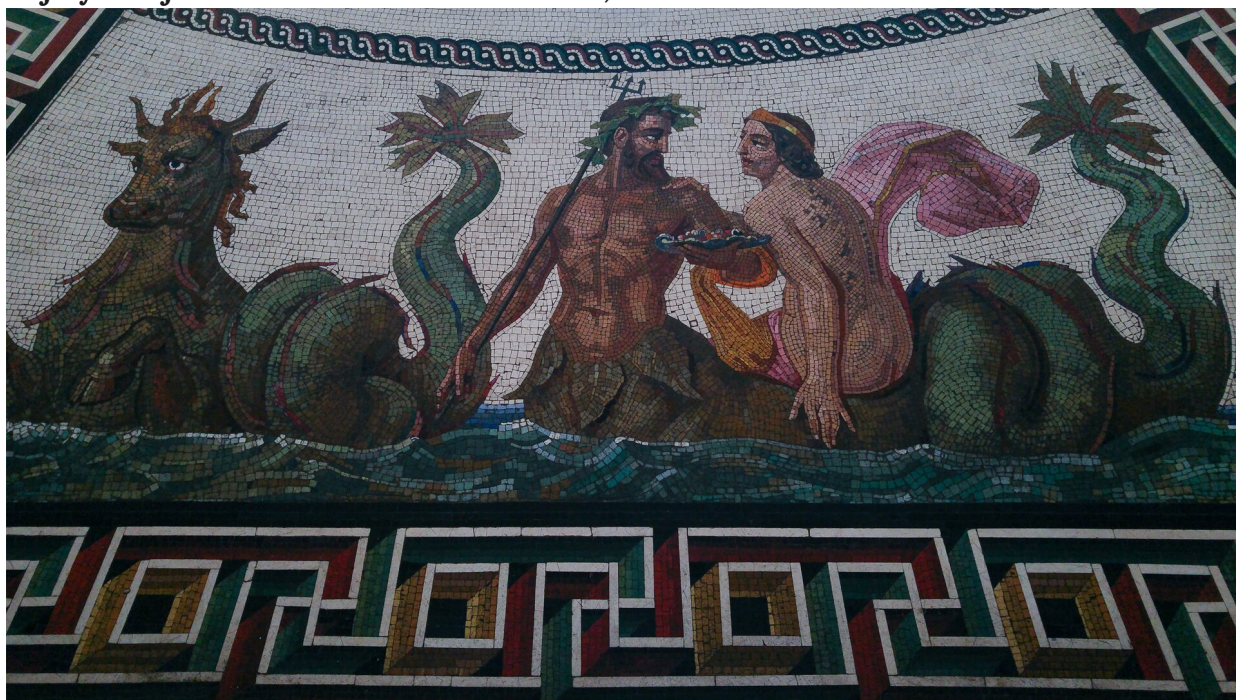
Uzasadnij, że Sokrates miał rację mówiąc „Wiem, że nic nie wiem”.

Polecenie 3

Napisz notatkę biograficzną o Sokratesie.

Podsumowanie

1. najważniejsze pytanie, na które poszukiwał odpowiedzi to „*jakie dobro jest odpowiednie dla ludzi?*”;
2. cnota jest wiedzą;
3. cnota jest nabyta, a nie wrodzona;
4. cnota jest najważniejszym warunkiem, aby człowiek osiągnął szczęście;
5. wiedza jest dobrem, niewiedza jest złem;
6. wiedzę należy zdobywać poprzez rozumowanie;
7. uważał, że „*dobrzy ludzie są szczęśliwi, a źli nieszczęśliwi*”;
8. najśłynniejsze zdanie Sokratesa :” *wiem, że nic nie wiem*”.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

PRACA DOMOWA

Praca domowa

Polecenie 4.1

Po obejrzeniu filmu *Episode 2: Epicurus on Happiness* (<http://alaindebotton.com/tv-audio> lub <https://www.youtube.com/watch?v=eLPeUWsBRvw>) - proszę podzielić się na 5-osobowe zespoły.

Każdy zespół ma przygotować jeden film będący antyreklamą. Antyreklamy mają dotyczyć przedmiotów najczęściej używanych przez uczniów, np. komórek, markowej odzieży itp.

Zadania

Ćwiczenie 1

Przeczytaj poniższy tekst a następnie oznacz zdania prawdziwe i fałszywe.

“Jeżeli sądzą, że zabijając ludzi powstrzymacie kogoś od tego, żeby was nie ganił i nie tajał, że nie żyjecie jak się należy, to nie widzicie rzeczy jak należy. Bo pozbywać się tego w taki sposób, jak wy, to ani podobna, ani to pięknie; najłatwiej i najpiękniej nie gnębić drugich, ale samemu nad sobą pracować, żeby być możliwie jak najlepszym.”

	Prawda	Fałsz
Osób, które nas krytykują nie należy zabijać.	☐	☐
Inni mogą nas krytykować.	☐	☐
Innym może się nie podobać nasz styl życia.	☐	☐
Nasze życie i sposób, w jaki żyjemy nie podlega krytyce.	☐	☐
Krytyka innych ma wpływać na zmianę naszego życia.	☐	☐
Mój sposób życia jest jedynym obowiązującym.	☐	☐
Ludzi, którzy nas krytykują należy zabijać.	☐	☐
Praca nad sobą ma nas prowadzić do tego, aby być lepszym.	☐	☐

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Wstaw właściwe wyrazy do zdań z tekstu charakteryzującego filozofię Sokratesa. Skorzystaj z banku słów.

Cnota jest .

Cnota jest , a nie .

Cnota jest najważniejszym warunkiem, aby człowiek osiągnął .

Wiedza jest , niewiedza jest .

Wiedzę należy zdobywać poprzez .

Sokrates uważał, że „dobrzy ludzie są , a źli nieszczęśliwi”.

Najsłynniejsze zdanie Sokratesa : „, że nic nie wiem.”

„Jak wiele jest rzeczy, których nie odczuwam.”

złem

potrzeby

przymusu

dobrem

przypuszczam

wiem

wiedzą

sztuką

szczęśliwi

sukces

szczęście

wrodzona

nabyta

rozumowanie

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Słowniczek

Definicja: Filozofia

nauka, która próbuje zrozumieć otaczający świat. Zadaje pytania, które pomagają zrozumieć otaczający świat.

Definicja: Hellada

taką nazwą Grecy określali swój kraj, a samych siebie nazywali Hellenami. Nazwy Grecja i Grecy pojawiły się później i zostały wymyślane przez Rzymian.

Definicja: Igrzyska olimpijskie

wyjątkowy sposób oddawania czci bogom. Podczas nich organizowano zawody sportowe i artystyczne. Najsłynniejsze igrzyska odbywały się w Olimpii. Organizowano je co cztery lata.

Definicja: Kultura

ogół wytworów materialnych (np.: architektura, narzędzia wytworzone przez człowieka) i niematerialnych (np.: systemy wartości, filozofia, religia, sztuka) ludzkości.

Definicja: Mit

opowieść o powstaniu świata, bogów i człowieka. Opowiada o bóstwach. Mit objaśnia sens świata.

Definicja: Mitologia

zbiór wszystkich mitów, które są opowiadane w danym społeczeństwie. Tym terminem określa się także naukę, która bada i interpretuje mity.

Definicja: Olimpiada

czteroletni okres oddzielający jedne igrzyska od drugich. Grecy liczyli czas według igrzysk.

Definicja: Teatr grecki

odgrywał dużą rolę w życiu Greków, ponieważ był sposobem oddawania czci bogu Dionizosowi. W każdym mieście greckim znajdował się teatr.